

Herscheping – preek 13 december 2020

Tekst van de zondag: Jesaja 65:17-25

Gemeente van onze Heere Jezus Christus,

Vandaag is het namelijk de derde zondag van de Advent. Dat betekent dat we al een heel eind op weg zijn naar Kerst. Deze zondag laat zien dat er al iets gloort van het bevrijdende van het kerstfeest. Het wit van het feest mengt zich al met het paars van de verwachting.

Zo las ik dat tenminste in alle liturgische boekjes. Maar ik ging er over twijfelen. Als je paars mengt met wit, dan krijg je helemaal geen roze. Dan krijg je lila, oftewel gewoon lichtpaars. Blijkbaar was ik de enige die me hierover het hoofd brak, want ik heb er verder niets over kunnen vinden. Volgens de kleurenleer wordt paars en wit in ieder geval niet roze.

Maar niet getreurd, liturgie is een spelen met kleuren. Het hoeft niet allemaal 100 procent te kloppen om toch betekenis te hebben. En roze heeft natuurlijk nog een extra bonus. De meeste mensen zullen roze het meest associëren met de holebi-gemeenschap, en het is als kerkgemeenschap natuurlijk altijd goed om daar meer zichtbaarheid aan te geven.

Dus het is “roze zondag” vandaag. De naam van deze zondag is “gaudete.” Oftewel: Verheug je! Wees blij! De kleur is lichter geworden, iets van het “zware” van de tijd is verlicht. We zijn op weg naar kerst en we zijn er bijna. Reden voor een feestje te midden van de zwaarigheid van de tijd.

Waarom zijn we blij?

We zijn blij over de komst van Jezus in ons leven: Jezus die ons redt van de wanhoop en zinloosheid. Maar deze zondag wordt het blij zijn nog specifieker: het wordt verbonden met de nieuwe schepping: herschepping.

Re-creatio. – Jesaja

De meesten van ons zullen direct aan Openbaring denken want daarin staan natuurlijk de overbekende tekst: “Zie, ik maak alle dingen nieuw” en horen we van een nieuwe hemel en een nieuwe aarde.

Maar ook Jesaja spreekt er al van:

“Zie, Ik schep een nieuwe hemel en een nieuwe aarde,
en aan wat vroeger geweest is wordt niet meer gedacht;
het komt niet meer in de gedachten op.
Ik ga vreugde voor u scheppen en vrolijkheid voor altijd;
Jeruzalem wordt door Mij herschapen in een stad vol vrolijkheid,
met een bevolking vol blijdschap.”

Er zal een nieuwe hemel en een nieuwe aarde komen. Het doel daarvan is vreugde: alle tranen zullen van de ogen van de mensen worden afgewist.

Wat is herschepping? Is dat nodig? We lezen toch in Genesis 1 dat God de schepping zeer goed vond: alles is wondermooi gemaakt.

Maar toch: dat is niet het hele verhaal. Er loopt een breuk door de schepping heen. Zoals Paulus het zo poëtisch zegt: de schepping zucht alsof ze in barensnood is en wacht op de uiteindelijke verlossing. Want wat zo goed was, is niet goed gebleven.

En dat ervaren we elke dag. De diepe breuk die door de schepping heen loopt, loopt ook door ons leven heen. Chronische ziekte, psychische kwetsbaarheden, het gemis van geliefden. We hebben er elke dag mee te maken. De breuk loopt ook door onszelf heen: we worden ook elke dag geconfronteerd met onze eigen kleine kantjes.

De breuk gaat diep. Daarom kijken we niet uit naar een restauratie, naar hier en daar een cosmetische opknabbeurt om de scherpe kantjes glad te strijken. Het is meer dan plamuren over de oneffenheden heen.

Als je tegen Nederlandstalige theologen zegt: Herschepping, dan zeg je meestal direct de naam van één theoloog die een boek met die naam publiceerde. Oepke Noordmans.

Noordmans maakte de Tweede Wereldoorlog mee. De oorlogservaringen hebben hem zeer getekend. Een tijd met veel onzekerheid en een diep doorvoelen van de repressie. Hij en zijn vrouw verloren hun zoon. Ook raakten ze hun huis kwijt en zwierven rond, ze vonden telkens bij iemand anders onderdak.

Vóór de oorlog was Noordmans nog wel “geestelijk” geweest, hij preekte over de noodzaak van bekering en het geestelijke leven. Maar in de oorlog kwam hij tot een belangrijk besef: we moeten het óók hebben in de kerk over het gewone leven: over het lijden, over de lichamelijke pijn en het lichamelijke welzijn.

Zijn theologie veranderde want hij ging er de nadruk op leggen dat álle dingen nieuw gemaakt moesten worden. Hij had te veel ellende gezien, de bezetting had te diep ingegrepen voor hem.

Zijn mooiste uitspraak vind ik deze: “In de scheuren van de tijd liggen nieuwe vergezichten.” Wij leven ook in een tijd waarin de scheuren diep zichtbaar worden. Er loopt een enorme breuklijn in de wereld. Het goede is aanwezig, maar het kwaad gaat ook diep. En juist in tijden van crisis zie je veel sterker hoe diep het kwaad gaat. Het coronavirus zet alles op z’n kop: we leven in zo’n diepe angst voor onze geliefden, onszelf, de mensen in de rusthuizen. Deze week hoorden we weer zeer verontrustende geluiden: de overheid die drones, warmtecamera’s en agenten in burger wil gaan inzetten tegen z’n eigen burgers. Dat is niet ok. Er lopen echt scheuren in de tijd.

Maar in de scheuren van de tijd liggen nieuwe vergezichten. We zien als het ware dieper dan ooit hoe een nieuwe wereld eruit moet zien. Dat zal in ieder geval een wereld zijn waarin elk leven evenveel waard is, en de levens van ouderen er even veel toe doen als jongeren. Waarin de angst heeft plaatsgemaakt voor vertrouwen.

Deze tijd zet ons dus aan tot hopen, tot dromen, hopelijk ook tot actie. We zien de scheuren in de tijd en we zien de nieuwe vergezichten. Het uitzicht dat de Geest alle dingen nieuw zal maken. We weten dat de Geest alles nieuw zal maken, omdat Jezus al gekomen is. Jezus is de nieuwe mens.

En daarom wachten we ook met Advent op de komst van Jezus. Omdat we weten dat Jezus óns ook nieuw maakt. Zoals we lezen in de brief van Paulus aan de gemeente in Korinthe: “iedereen die in Christus is, is een nieuwe schepping.” We zijn dus al een nieuwe mens geworden als we geloven in Jezus. Want door Jezus zijn we verlost van de zinloosheid en de duisternis. We horen definitief bij hem en we mogen leven in het licht. Het licht van een nieuwe toekomst.

Een toekomst waarnaar we reikhalzend uitzien. Omdat we weten dat die toekomst vol vreugde is. Daarom leven we vandaag ook met de woorden van Jesaja – woorden die ons een diepe vreugde geven: “zie, ik schep een nieuwe hemel en een nieuwe aarde.” Amen.